

Tiết 7 + 8 BẾN QUÊ

- Nguyễn Minh Châu-

A. TÓM TẮT KIẾN THỨC CƠ BẢN

1. Tác giả:

- Nguyễn Minh Châu (1930- 1989) quê ở huyện Quỳnh Lưu, tỉnh Nghệ An, gia nhập quân đội trong thời kỳ kháng chiến chống Pháp và trở thành cõy bút xuất sắc của văn học Việt Nam thời kỳ kháng chiến chống Mỹ.

- Sau năm 1975, bằng những tởm tũn đời mới sâu sắc về văn học nghệ thuật, đặc biệt là về truyện ngắn, Nguyễn Minh Châu trở thành một trong những người mở đường cho công cuộc đời mới văn học. Bến quê là một trong những truyện ngắn được viết trong giai đoạn đó.

2. Tác phẩm:

a. Nội dung: Truyện chứa đựng những suy nghĩ, trải nghiệm sâu sắc của nhà văn về con người và cuộc đời, thức tỉnh ở mọi người sự trân trọng những vẻ đẹp và giá trị bền bỉ, gần gũi của gia Đình của quờ hương.

b. Nghệ thuật: Kết hợp tự sự với miêu tả và biểu cảm trong một cốt truyện giàu yếu tố tởm lờ.

c. Chủ đề: Bằng việc đặt nhõn vật vào tình huống cú tính nghịch lờ, truyện Bến quờ phỏt hiện một điều cú tính quy luật: trong cuộc đời, con người khó tránh khỏi những điều vũng vớo, chụng cHình, đồng thời thức tỉnh những

giá trị và vẻ đẹp đích thực của đời sống ở những cái gần gũi, bình thường mà bền vững.

B. CÁC DẠNG ĐỀ

1. Dạng đề 2 đến 3 điểm

Đề 1:

Viết một đoạn văn ngắn (khoảng từ 12 đến 15 dòng) nhận xét về nghệ thuật miêu tả thiên nhiên của Tác giả qua cách nhìn của nhân vật Nhĩ trong hai đoạn đầu truyện ngắn Bến quê của Nguyễn Minh Châu.

Gợi ý:

1. Mở đoạn:

- Giới thiệu khái quát cảm nhận của Nhĩ về vẻ đẹp của thiên nhiên trong một buổi sáng đầu thu được nhìn từ khung cửa sổ nhà mình trong truyện ngắn Bến Quê của Nguyễn Minh Châu.

2. Thân đoạn:

- Cảnh vật được miêu tả theo tầm nhìn của nhân vật Nhĩ, từ gần đến xa, tạo thành một không gian có chiều sâu, rộng.

- Miêu tả tỉ mỉ từng chi tiết màu sắc:

+ Màu hoa bằng lăng

+ Màu nước sông Hồng

+ Màu của bó bãi bờ kia sừng

3. Kết đoạn: Cảnh vật thiên nhiên trong buổi sáng đầu thu được cảm nhận bằng những cảm xúc tinh tế qua cái nhìn của Nhĩ hiện ra với vẻ đẹp riêng, sinh động, gợi cảm, rất bền bỉ, gần gũi, thõn quen.

3. Dạng đề 7 điểm

Đề 1 *Những suy nghĩ và trải nghiệm của nhân vật Nhĩ qua cảnh vật thiên nhiên và con người nơi bến quê trong truyện ngắn Bến quê của Nguyễn Minh Châu.*

Dàn bài

1. Mở bài:

- Nguyễn Minh Châu là cây bút xuất sắc của văn học Việt Nam thời kỳ kháng chiến chống Mỹ. Sau năm 1975, bằng những tâm tui đổi mới sâu sắc về văn học nghệ thuật, đặc biệt là về truyện ngắn, Nguyễn Minh Châu trở thành một trong những người mở đường cho công cuộc đổi mới văn học.

- *Bến quê được xuất bản năm 1985. Với cốt truyện rất bền bỉ nhưng truyện chứa đựng những suy nghĩ, trải nghiệm sâu sắc của nhà văn về con người và cuộc đời, thức tỉnh ở mọi người sự trân trọng những vẻ đẹp và giá trị bền bỉ, gần gũi của gia Đình của quê hương.*

2. Thõn bài:

* Giới thiệu chung về nhân vật Nhĩ:

- Nhĩ là một con người từng trải và có địa vị, đi rộng biết nhiều **“Suốt đời Nhĩ đó từng đi tới không sót một xó xỉnh nào trên trái đất”**, anh đó từng in

gút chôn khắp mọi chân trời xa lạ, Có thể nói bao cảnh đẹp những nơi phồn hoa đô hội gần xa, những miếng ngon nơi đất khách quê người, anh đó được thưởng thức, nhưng những cảnh đẹp gần gũi, những con người tình nghĩa thôn thuộc nơi quê hương cho đến ngày tháng năm ốm đau trên giường bệnh khi sắp từ gió cù đời anh mới cảm thấy một cách sâu sắc, cảm động

a. Những suy nghĩ, trải nghiệm của nhân vật Nhĩ qua cảnh vật nơi bến quê:

- Qua cửa sổ nhà mõnh nhĩ cảm nhận được trong tiết trời lập thu vẻ đẹp của hoa bằng lăng “*đậm sắc hơn*”. Sụng Hồng “*màu đỏ nhạt, mặt sông như rộng thêm ra*”, bói bồi phự sa lâu đời ở bên kia sông dưới những tia nắng sớm đầu thu đang phô ra “*một thứ màu vàng thau xen với màu xanh non...*” và bầu trời, vòm trời quờ nhà “*như cao hơn*”

- Nhõn qua cửa sổ nhà mõnh, Nhĩ xỳc động trước vẻ đẹp của quê hương mà trước đây anh đó ớt nhõn thấy và cảm thấy, phải chãng vỡ cuộc sống bận rộn, tất tả ngược xuôi hay bởi tại vô tình mà quờn lóng

=> Nhắc nhở người đọc phải biết gắn bó, trân trọng những cảnh vật quê hương vỡ những cõi đó là máu thịt là tâm hồn của mỗi chúng ta.

b. Tình cảm và sự quan tãm của vợ con với Nhĩ:

* Nhĩ bị ốm đau nằm liệt giường, Nhĩ được vợ con chăm sóc tận tình, chu đáo

- Liên, vợ Nhĩ tàn bạo, giàu đức hi sinh khiến Nhĩ cảm động “*Anh cứ yên tâm. Vất vả tốn kém đến bao nhiêu em và các con cũng chăm lo cho anh được*” “*tiếng bước chân rón rén quen thuộc*” của người vợ hiền thảo trên “*những bậc gỗ mủn lùm*” và “*lần đầu tiên anh thấy Liên mặc tấm áo vá*” Nhĩ đó õn hận vỡ sự vụ tình của mình với vợ. Nhĩ hiểu ra rằng: Gia Đình là điểm tựa vững chắc nhất của cuộc đời mỗi con người,

- Tuấn là đứa con thứ hai của Nhĩ. Nhĩ đó sai con đi sang bên kia sụng “*qua đũ đặt chân lên bờ bên kia, đi chơi loanh quanh rồi ngồi sụng nghĩ chân ở đâu đó một lát, rồi về*”. Nhĩ muốn con trai thay mặt mình qua sụng, để ngắm nhìn cảnh vật thõn quen, bõnh di mà suốt cuộc đời Nhĩ đó lóng quờn.

+ Tuấn “*đang sà vào một đám người chơi phá cờ thế trên hè phố*” mà quờn mất việc bố nhờ, khiến Nhĩ nghĩ một cõh buồn bó “*con người ta trên đờng đời khó tránh khỏi những điều vũng vớo hoặc chựng cHình*” để đến chãm hoặc không đạt được mục đích của cuộc đời.

c. Quan hệ của Nhĩ với những người hàng xóm:

- Bõn trẻ: “*Cả bõn trẻ xúm vào, chúng giúp anh đặt một bàn tay lên bậu của số, kê cao dưới mông anh bằng cả một chiếc chẵn gập lại rồi sau đó mới bê cái chõng gỏi đạt sau lưng*”

- Ông cụ giỗ Khuyến “Đó thành lệ, buổi sáng nào ụng cụ già hàng xóm đi xếp hàng mua báo về cũng ghé vào hỏi thăm sức khỏe của Nhĩ”

=> Đó là một sự giúp đỡ vô tư, trong sáng, giàu cảm thông chia sẻ, giản dị, chân thực.

2. Kết luận

- Khẳng định sự phát hiện và trân trọng những vẻ đẹp gần gũi và bình dị của cuộc sống và tình yêu cuộc sống móm liệt của nhõn vật Nhĩ.

C. BÀI TẬP VỀ NHÀ

1. Dạng đề 2 đến 3 điểm

Đề 2

Hóy tóm tắt truyện ngắn “Bến quê” bằng một đoạn văn khoảng 15 dũng.

Goi ý (Về nhà)

Nhĩ từng đi khắp mọi nơi trên thề giới nhưng cuối đời lại bị cột chặt vào giường bệnh bởi một căn bệnh hiểm nghèo. Nhưng cũng chính vào thời điểm ấy, Nhĩ đó phỏt hiện ra vụng đất bên kia sông, nơi bến quê quen thuộc, một vẻ đẹp bình dị và hết sức quyến rũ , từ màu hoa bằng lăng, màu nước sông Hồng, vùng bói bồi phự xa bờn bờ sụng Hồng... Cũng như đến lúc nằm liệt giường, nhận được sự săn sóc tận tình của vợ, Nhĩ mới cảm nhận hết được nỗi vất vả, sự tàn tảo, tình yêu và đức hi sinh thâm lặng của vợ mữnh. Nhĩ cũng nhận được sự quan tâm của chăm sóc của những người hàng xóm như của bọn trẻ con sống cùng nhà, của cụ

giáo Khuyến... Nhĩ vô cùng khao khát được một lần đặt chân lên bờ bói bòn kia sụng, cõi miền đất thật gần gũi nhưng đó trở nên rất xa vời đối với anh. Nhĩ nhờ Tuấn – anh con trai thứ hai của mình đi sang bờ bên kia hộ bố. Nhưng Tuấn đó sa vào một đám chơi phá cờ thế trên hè phố. Và anh đó chậm mắt chuyển đủ duy nhất trong ngày, khụng làm được điều người cha mong muốn. Điều đó đó giúp Nhĩ đó chiong nghiệm được cái quy luật đầy vẻ nghịch lý của đời người: “...con người ta trên đường đời thật khó tránh được những cái điều vũng vớo hoặc chụng cHình, [...]. Nhĩ thu hết sức tàn vẩy vẩy khi thuyền chạm mũi bờn kia sụng.

Đề 3.

Qua truyện ngắn “Bến quê” của Nguyễn Minh Châu, em rút ra được bài học gỡ cho bản thõn ?

Gợi ý:

Học sinh tự rút ra bài học bổ ích cho bản thân. Nhưng có thể dựa trên các ý sau:

- Phải biết phỏt hiện và trõn trọng những vẻ đẹp và giá trị bõnh dị gần gũi của cuộc sống của quờ hương.

- Phải biết tin yêu vào cuộc sống quanh ta và làm cho nó đẹp hơn...

2. Dạng đề 5 điểm

Đề 2: *Giới thiệu truyện ngắn Bến quê của Nhà văn Nguyễn Minh Châu.*